

Vse lovske družine Slovenije

Zadeva: Zbiranje vzorcev rodil povoženih srn v obdobju april – maj 2022 v okviru CRP projekta *Vpliv zveri na parkljarje: določitev vrstno specifične stopnje plenjenja in pomena za upravljanje prostoživečih velikih sesalcev v Sloveniji, z namenom ugotavljanja razmnoževalnega potenciala (prirastka) srnjadi in spolnega razmerja zarodkov.*

Spoštovani!

V letu 2020 smo začeli z izvajanjem CRP projekta *Vpliv zveri na parkljarje: določitev vrstno specifične stopnje plenjenja in pomena za upravljanje prostoživečih velikih sesalcev v Sloveniji*, ki poteka pod vodstvom Univerze v Ljubljani, Biotehniške fakultete. V okviru projekta med drugim želimo: (i) ugotoviti vplive plenilcev na populacijsko dinamiko in spolno ter starostno sestavo ciljnih vrst parkljarjev z namenom prilagajanja višine in strukture načrtovanega odvzema parkljarjev; (ii) ugotoviti kakšen je vpliv selektivnega plenjenja mladičev parkljarjev, predvsem srnjadi; (iii) določiti intenzivnost in dejavnike zgodnje smrtnosti mladičev srnjadi; (iv) ugotoviti vpliv plenjenja na realizacijo prirastka pri srnjadi in jelenjadi. **Glavni cilj projekta je pripraviti predlog, ki ga bo mogoče upoštevati pri načrtovanju, in sicer kot pripomoček pri upoštevanju plenjenja pri načrtovanju višine in strukture odvzema/odstrela ciljnih vrst parkljarjev.**

V Sloveniji smo v preteklih letih z raziskavami uspeli pridobiti dobre **podatke o razmnoževalni sposobnosti pri srnjadi**. Primerjava spolnega razmerja zarodkov in kasneje mladičev je pokazala, da ima zgodnja smrtnost mladičev srnjadi zelo pomemben vpliv na spreminjanje spolnega razmerja le-teh. Istočasno pa terenska opažanja nakazujejo, da je število mladičev, ki jih vodi posamezna srna, bistveno manjše od razmnoževalne sposobnosti srn oz. velikosti legla pred skotitvijo. Med številnimi dejavniki (plenilci, bolezni, pokos, vremenski vplivi) zgodnje smrtnosti srnjadi so raziskave v tujini že večkrat pokazale, da imajo prevladujoč vpliv prav plenilci, še zlasti lisice, po še nepotrjenih domnevah iz jugovzhodne Evrope pa ne gre zanemariti tudi potencialnega vpliva šakala.

Podatki in ugotovitve domačih raziskav o potencialnem prirastku srnjadi predstavljajo ustrezno izhodišče za določitev vpliva plenilcev na realizacijo le-tega, pri čemer pa bi bilo treba podatke še dodatno nadgraditi. V okviru omenjenega projekta bo ta del raziskave kot projektni partner izvajal *Gozdarski inštitut Slovenije*. Za dodatne raziskave velikosti legel in spolnega razmerja zarodkov bi potrebovali **vzorke iz obdobja april– maj, ko so v maternicah srn že prisotni in dobro razviti zarodki**, pri katerih je že mogoče določiti spol. Ker je v tem obdobju srna v lovopustu, bomo poskušali zbrati vzorce rodil srn, ki bodo povožene na cestah.

Z namenom zbiranja vzorcev rodil povoženih srn vas ponovno vabimo k sodelovanju, saj nam lahko s tem pomagata pridobiti pomembne informacije, ki bodo pomagale pri upravljanju s to vrsto.

To lahko storite tako, da v primeru povoza odvezamete celotna rodila (maternice z jajčniki) čim večjega števila mladic in odraslih srn, ki bodo povožene v tem obdobju. Vzorce shranite v plastično vrečko. Zraven vzorcev rodil na listek zabeležite najbolj osnovne podatke (lovišče, uplenitelj, datum, revir, starost – srna ali mladica; v primeru poznavanja je zelo dobrodošla tudi evidenčna številka iz knjige odvzema) in jih čim prej po odvzemu globoko zamrznete. Za prevzem vzorcev bomo poskrbeli v skladu z dogovorom z vami. V primeru, da celotne maternice z zarodki ni mogoče odvzeti, ker je material zaradi povoza v slabem stanju, lahko zarodke tudi fotografirate, skušate določiti spol in nam posredujete te podatke.

Zahvaljujemo se vsem, ki ste se odzvali in sodelovali pri zbiranju rodil že v preteklem letu, in vabimo tudi druge, da tega sporočila ne prezrete ter nam pomagate odgovoriti na pomembna vprašanja.

Vsi, ki ste v omenjeni raziskavi pripravljeni sodelovati, to sporočite na naslova:

- **dr. Katarina Flajšman**, *Gozdarski inštitut Slovenije*, katarina.flajsman@gozdis.si ali
- **Ajša Alagić**, *Gozdarski inštitut Slovenije*, ajsa.alagic@gozdis.si.

V primeru, da se boste odločili za sodelovanje, vam bomo naknadno poslali bolj podrobne informacije, vključno z natančnejšim opisom zajemanja vzorcev (odvzema rodil) in njihovega shranjevanja. O poteku dela na projektu in o podatkih iz vašega lovišča boste sproti obveščeni.

Za izkazano zanimanje in sodelovanje v projektu se vam najlepše zahvaljujemo!

Dober pogled!

dr. Katarina Flajšman

Ajša Alagić